

DIRVA

Nr. 57

Gegužis-May 17, 1961

Cleveland, Ohio

PREZIDENTAS KENNEDY IŠVYKO Į UŽSIENIUS

Kelionė gali baigtis susitikimu su Chruščiovu

Prezidentas Kennedy išvyko į Kanadą, iš kur kelias į Paryžių susitiktų su Prancūzijos prezidentu De Gaulle. Tai pirmoji Kennedžio kelionė į užsienį po JAV prezidento pareigų perėmimo, ir tuo tarpu dar neaišku, ar ji nesibaigs "viršūnių konferencija" su Chruščiovu.

Spėliojimai apie galimą susitikimą su Chruščiovu pradėjo skliti praeitą savaitę, prezidentui atostogaujant Floridoje. Grįžęs į Washingtoną, jis rado sostinę pasidalinusią į du priešingus frontus ir karštai besiginčijantią apie tokio susitikimo naudą ir gumą kaip tik šiuo metu, kada sovietai kursto vis naujus krizių židinius įvairiuose žemės rutulio kampuose. Bet Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Pierre Salinger nieko aiškaus apie tokio susitikimo galimybę nesakė.

Prieš pat prezidentui išvykstant į Kanadą, Baltuosiuose Rūmuose lankėsi sovietų ambasadorius Menšikovas. Po vizito jis pareiškė, kad prezidentui perduos Chruščiovo atsakymą į

Kennedžio laišką, datuotą vasario 27 d. Smulkiau pagnagrinęjus to meto žinias, išryškėjo, kad tai turėjusi būti prezidento Kennedžio "svarbi žinia", su kuria ambasadorius Thompsonas Chruščiovą nusivijo į Sibirą. Dabar jau visuotinai tikima, kad prez. Kennedy toje "svarbioje žinioje" siūlė abiejų susitikimą.

Tuo tarpu politinis komentatorius James Reston, kurį šiuo metu tenka laikyti valstybės departamentu neoficialiu garsiakalbiu, jau prieš Menšikovo vizitą Baltuosiuose Rūmuose kalbėjo apie Kennedžio ir Chruščiovo susitikimą, kaip apie tikrą dalyką, ir tas susitikimas turįs įvykti Vienoje, birželio pirmomis dienomis.

Jo straipsnyje buvo nurodyti ir prez. Kennedžio apsisprendimo motyvai. Esą, jis norįs Chruščiovą aiškiai įspėti dėl sovietų dabartinės politikos kurso pasekų, kurios galinčios turėti įtakos JAV ginklavimosi programai. Jis norįs pats Chruščiovui nurodyti pavojus, kuriuos galįs sukelti klaidin-

gas JAV akcijų Kuboje ir Laose įvertinimas.

Esą, JAV vyriausybė turi nedelsdama išspręsti eilę klausimų: testuoti atominių bandymų nutraukimą ar ne, sovietams įklampinus į neįšbrendamą painiavą derybas Ženevoje; siųsti JAV partizaninio karo specialistus į P. Vietnamą ar ne; didinti ar nedidinti JAV ginklavimosi programą ir t.t. Šie sprendimai nulemtų JAV ir Sovietijos santykius keleriems metams, todėl prez. Kennedy norįs, prieš darydamas sprendimus, dar galutinai išsiaiškinti, ar Chruščiovas nuoširdžiai norįs gerų santykių su JAV.

Prez. Kennedžio pasitarimai Kanadoje ir Prancūzijoje apims plačias tarptautinių problemų sritis, įskaitant Berlyną, Laosą ir kitus krizės židinius.

Su Kanada dar turės būti išspręsta ir Kubos politika. Kanada ligšiol santykiuose su Kuba laikėsi "savarankiško" kurso, tęsdama "normalius" santykius, nepaisant, kad JAV nutraukė diplomatinis santykius su Castro režimu ir paskelbė prekybos varžymus.

KATANGA GRIŪVA

Areštuotasis Katangos provincijos prezidentas Tschombe kreipėsi į Jungtines Tautas, prašydamas jo apsaugos. JT gen. sek. Hammarškjöld pasiuntė Kongo centrinei vyriausybei atsargų įspėjimą, kad Jungtinės Tautos esančios su išripinusios Tschombes likimu.

Tschombe buvo areštuotas balandžio 26, kai pasitraukė iš Kongo politinių lyderių konferencijos. Dabar jis kaltinamas krašto išdavimu. Jis buvo nusistatęs išlaikyti Katangą nepriklausomą, tik silpnais ryšiais susietą su Kongu.

Hammarškjöldo laiške prezidentui Kasavubu buvusios primintos jo "pareigos ir atsakomybė", bet nebuvo reikalaujama Tschombę paleisti.

Tuo tarpu žinios iš Elizabethvilės sako, kad Katanga, netekusi "stipriojo vyro" ir išvarius iš ten "baltuosius samdinius" prade-

danti griūti.

Jungtinės Tautos taip pat pasitraukė iš P. Kasai provincijos, sustabdė jos ten visas administracines ir pagalbos teikimo operacijas. Toje provincijoje nesiliauja siautę vietinių kilių kovos, ir Jungtinės Tautos, kaip sakoma, norinčios pakeisti taktiką, sukoncentruojant didesnius tarptautinės kariuomenės kontingentus žymesniuose centruose, vietoj išsklaidžius grupelėmis džiunglėse, kur susilaukiama perdidelių nuostolių.

Stenleyvilėje kairiųjų režimo lyderis Gizenga areštavo septynis politikus ir armijos karininkus, kurie buvę per daug nuosaikūs ir greičiausiai priešinosi provincijos sukomunistinimui. Gizenga buvo keletą kartų kviestas į Kongo politinių lyderių konferenciją, bet nevyko, ir tikima, kad ruošiasis savo provincijoje kurti komunistinę "respubliką".

TRUMPAI

• **Sovietija Ženevos derybose** pagrasino atnaujinti atominius bandymus, jei Prancūzija nenustos bandžiusi savų atominių bombų. Prancūzija į tas jau kelintus metus besitęsiančias derybas nebuvo kviesta, nes, joms prasidedant, ji dar neturėjo atominių bombų. Dabar už prancūzų bandymus sovietai konferencijoje apkaltino JAV ir Britaniją.

• **Tautinės Kinijos** karinė vadovybė viceprez. Johnsono lankymosi proga paskelbė pranašystę, kad komunistinės Kinijos armija prieš režimą sukilsianti metų ar pusantrų bėgyje, ir sukilimą iššauksianti maisto stoka. Viceprez. Johnson Čiangkaišekui pakartojė JAV vyriausybės įsipareigojimus remti jo kovą su komunizmu. Viceprezidento pasitarimuose su Filipinų vyriausybe apsvaistyta visa eilė ūkinių klausimų.

BRITAI PRIVERTĖ AMERIKĄ NUSILEISTI

Keturiolikos valstybių konferenciją dėl Laoso ateities sutarta pradėti po to, kai JAV buvo priverstos padaryti nuolaidas dėl Laoso delegacijų susodinimo.

JAV į derybas eina, nesutardama su Britanija, kuri po keturias dienas trukusių politinių grumtynių, drauge su Sovietija pareikalavo į konferenciją įsileisti visas tris delegacijas, kaip to anksčiau buvo reikalaujusi Maskva.

Valst. sek. Rusk, į tai atsakydamas, tuojau pasiuntė notą britams ir sovietams, reikalaujant, kad jie konferencijos "dalyviu" laikyti tik karališkosios Boun Oum vyriausybės delegaci-

ją, kuri atstovauja vienintelę teisėtą krašto vyriausybę; abi kitos delegacijos galinčios būti įleistos stebėtojų teisėmis.

Vėliau valst. sek. Rusk pareiškė, kad JAV einanti į konferenciją, nepaisant nesutarimų su britais, vien tik "norėdama greičiau pasiekti pagrindinį konferencijos tikslą", kuris turėtų būti "tarptautinis sutarimas dėl Laoso nepriklausomybės ir neutralumo".

Ši JAV nuolaida buvo padaryta po valst. sek. Rusk konsultacijos su prez. Kennedžiu, kurio administraci-

ja norinti patirti, ar sovietai tikrai Laose siekia "Austrijos tipo" neutralumo, kaip Chruščiovas yra siūlęs. Bet spaudos atstovai šį JAV posūkį laiko tam tikru pralaimėjimu.

JAV delegacijai konferencijoje vadovaus keliaujantis ambasadorius Averell Harriman, nes valst. sek. Rusk iš Ženevos išvyks po konferencijos atidarymo. Kartu su juo išvyks ir britų užs. reik. min. Lord Home, o Prancūzijos užs. reik. min. Murville iš Ženevos išvyko dar prieš konferencijos atidarymą.

Perversmas P. Korėjoje

Pietų Korėjos kariniai daliniai nuvertė premjero John M. Chang vyriausybę, ir karinė junta, pasivadinti kariniu revoliuciniu komitetu, paskelbė, kad kariuomenė perėmusi visas vyriausybės funkcijas, nes nebegalėjusi "ilgiau pasitinkėti korupcingais ir nepajėgiais politikais". Junta įsipareigojo glaudžiai bendradarbiauti su JAV ir apvalyti valdžios organus nuo korupcijos.

Sukilimas buvo ruošiamas nepaprastai slaptai ir prasidėjo gegužės 16 naktį. Sostinėje Seule jis buvo įvykdytas taip greitai, kad švintant jau visos administracinės įstaigos buvo kariuomenės rankose, bet kituose didesniuose P. Korėjos miestuose vyko sunkios kautynės tarp marinių ir policijos. Amerikiniai kariniai vienetai buvo laikomi kareivinėse ir nesivėlė į konfliktą.

Naujosios juntos pirminku arba faktiniu krašto valdytoju paskelbtas plk. ltn. Chang Do Young, Pietų

Korėjos armijos generalinio štabo viršininkas. Tuo tarpu dar nieko nežinoma apie premjero John M. Chang likimą, bet tikima, kad jis, prezidentas Posun Yun ir kiti vyriausybės nariai esą areštuoti.

John M. Chang, ilgalaikis opozicijos lyderis, iškilo valdžion po prezidento Syngman Rhee pasitraukimo prieš 13 mėnesių, kai demokratų partija didele dauguma laimėjimo rinkimus. Tada buvo pakeista vyriausybės sistema, krašto egzekutyvinę galią pervedant į premjero rankas, o prezidentą, nuo tada pradėtą rinkti parlamento, paliekant tik formalioms funkcijoms. Reformos ir prez. Rhee išstūmimas, nors ir atnešęs pergalę demokratams, iššaukė plačius skilimus.

Krašte augo nepasitenkinimas, naujajai vyriausybei nepajėgiant pasiekti pastovumo ir ūkinio atkūtimo, kurio buvo tikimasi. Gyventojus erzino ir plačiai išsisklaidę valdininkų korup-

(Nukelta į 7 psl.)

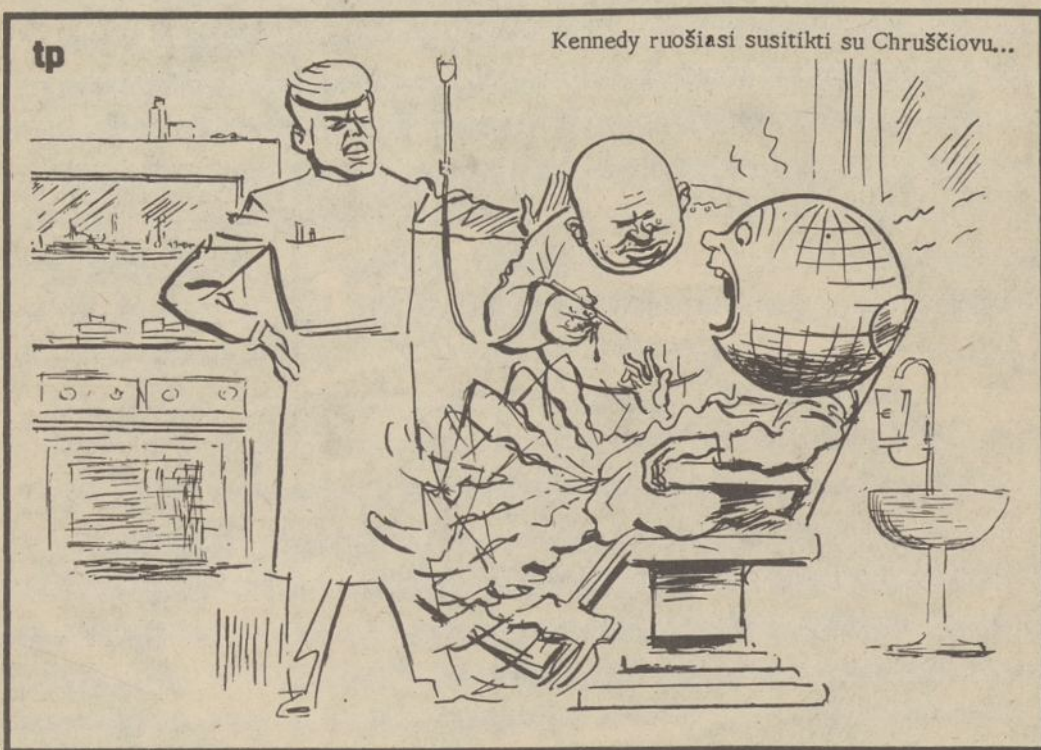
DANUTĖ MIŠKINYTĖ, jauna baletų šokėja, Detroito įvykusiame Radijo Klubo vakare išpildė meninę programą. Danutė Miškinytė šiuo metu lankanti Cranbrocko Kingswood School of Girls, jau yra kelis kartus su šokiais pasirodžiusi Detroito televizijos programose ir įvairiuose parengimuose.

J. Gaizūčio nuotrauka

Gegužės 13 ir 14 d. visoje Amerikoje vyko rinkimai į Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybą. Nuotraukoje LB Tarybos pirm. St. Barzdukas balsuoja Clevelande.

V. Pliodžinsko nuotrauka

-- Liaukis kankinęs pasaulį!

Pavojai Pietų Vietname

Populiariausias juokas, pasakotas mažose, gražioje Saigono kavinėse prieš prezidento rinkimus, buvo istorija apie vaigą, kuris įsibrovė į prezidentūrą ir išvogė ne tik gražios prezidento svaivės brangenybes, bet ir "patvirtintus rinkimų rezultatus".

Juokas, be abejo, turėjo ir tiesos krislelį. Tiesa, nėra jokių įrodymų, kad šiuose rinkimuose būtų įvykę kokių suklaidojimų, bet iš kitos pusės, niekam nekilo abejonių, kad prezidentas Ngo Dinh Diem bus vėl perrinktas penkeriems metams. Pašaipą kėlė jo abiejų bespalvių oponentų asmenybės ir politinės pozicijos, ką pavaizdavo ir rinkimines kortelės: Diemo lapeliai analfabetams buvo išryškinti jo portretu o jo oponentų simboliais (begemotu ir lotoso žiedu), kas iš kitos pusės vėl didino Diemo populiarumą.

Negalima sakyti, kad abu opozicijos kandidatai -- turtingas gumos magnatas ir senas orientalinės medicinos praktikas -- būtų buvę jau visai nežinomi. Bet tai tik parodo, kaip sunku tokiam krašte išsikvoti politinę įtaką.

Rezultatai patvirtino pranašavimus. Diemas gavo 89,19 % visų paduotų balsų, t.y. beveik šešis milijonus. Pagal oficialiuosius duomenis, Vietkongui (taip čia vadinasi komunistiniai teroristai) beveik visai nepasisekė sukludinti balsavimų: tik 500,000 iš 7,25 mil. turinčių balsavimo teisę neatėjo prie urnų. Atsiimenant, kaip stipriai komunistinis teroras dominuoja pietinę krašto dalį, tai reikia laikyti labai gerais rezultatais.

Kaip ir reikėjo laukti, prieš Diemą daugiausiai balsavo intelektualai miestuose. Bet jų priešinumas nereiškia simpatijų komunistui -- jie nepatenkinti kai kuriais autoritarinės Diemo vyriausybės sistemos aspektais. Iš kitos pusės tai rodo, kad inteligentijos sluoksnių ir liberalų nepasitenkinimas tebėra gyvas ir po tragiškai pasibaigusio nesėkmingo armijos bandyto perversmo praeitą rudenį.

Rinkimų išvakarėse ir kita liberalų ir patriotinių kritikų grupė išreiškė nepasitenkinimą Diemo autoritariniu režimu, reikalaujama parlamentarijų reformų, civilinių teisių praplėtimo, "lojalios opozicijos" pripažinimo ir kovos su korupcija bei biurokratizmu.

Ši grupė, pasivadinus "demokratizacijos frontu", yra vadovaujama dr. Dang Van Sung, buvusio pagrindinio kovotojo prieš prancūzus. Bet grupės pasisakymas reikalauja pilietinės drąsos. Kito panašaus komiteto nariai, visi gerbiami piliečiai, pareikalavę panašių reformų, buvo areštuoti armijos maišto metu. Vienas iš jų dar tebesėdi kalėjime, su kitais dviem Diemo biurokratijos politiniais kritikais laukdamas karo teismo.

Amerikiečiai ir kitų Vakarų valstybių diplomatai Saigonetiki, kad Diemo dominuojančios pozicijos politinėje arenoje dar labiau sustiprėtų, jei jis iš principo pripažintų patriotinę opoziciją ir su ja bendradarbiautų, nes opozicijos vadai remia Diemo ryšius

su Vakarais ir yra ataklūs komunistinio priešo.

Taip pat aišku, kad armijos suklaidojimo numalšinimas nepašalino jos vadovybėje įsigalėjusio nepasitenkinimo, ypač dėl šališkų kėlimų į laipsnius, nors reikia pasakyti, kad žemesniuose armijos sluoksniuose, įvedus apmokymo reformas, moralė pakilo.

Prezidentas Diem, apsuptas gyventojų nemėgstamos plačios šeimos klišos, mėgsta valdyti iš aukšto, kaip mandarinas. Nors ir praktikuojas kataliką, jis turi mistiškai orientališkų bruožų, ir iš tikrųjų buvo imperatoriaus Bao Dai mandarinų teismo narys. Jis atakliai teigia, kad liberalinės demokratinės reformos negalint būti vykdomos, kol gresia komunistinė agresija ir didėja infiltracija.

Praeitais metais būklė P. Vietname pastoviai blogėjo. Tiesa, tikrinė būklė gerėjo, bet karinės operacijos ir komunistinės Kinijos remiama partizaninė veikla vis didino pavojų.

Tai neturėtų nieko stebinti, nes š. Vietnamo komunistų politbūras praeitų metų partijos suvažiavime įsipareigojo "visomis turimomis priemonėmis visą Vietnamą išlaisvinti ir sujungti", ir 1961 metais paskelbti lemiamais.

Vietkongas taip sėkmingai tvirtinosi P. Vietnamo deltos srityje, kad dabar jau gali iš tikrųjų reguliariai rinkti mokesčius -- iki 500 piastų už hektarą -- ir net išdavinėti specialius "leidimus" kelioms iš kaimo į kaimą.

Skačiuojama, kad šiandien P. Vietname veikia apie 9,000 Vietkong partizanų (amerikiečių karinė misija skaičiuoja 10,000). Atsargiais skaičiavimais, kas mėnesį nužudoma po 500 lojalių kaimo gyventojų ir pareigūnų, ir vyriausybės armijos neskelbiami nuostoliai siekia po 200 per mėnesį. Armija perėmė visas P. Vietnamo ligonines pietuose, ir jos perpildytos sužeistaisiais kariais ir civiliais. Tuo tarpu aplinkiniuose kaimuose naktimis komunistai ruošia "liaudies teismus", kurių "sprendimai" tuoj pat ten vykdomi, minuoja gatves, sprogdina tiltus.

Kovos pasiekė tokį mastą, kad

Laoso pilietinis karas prieš jas atrodo, kaip mažas atskiras mūšis. Savaitę prieš rinkimus Kambodijos pasienyje vyko reguliarus karas su parašutininiais, minosvaidžiais, lėktuvais. Kitame susidūrimo, tik už 35 mylių nuo Saigono, visas armijos batalionas buvo įtvilotas į spąsus ir turėjo šauktis lėktuvų, kad būtų išvaduoti.

Paskutiniuoju metu armijos apmokymo metodai pagerinti. Gerokai vėliai pagrindinis dėmesys nukreiptas į partizaninės taktikos apmokymą, ir jau užgrūdintos grupės civiliais drabužiais -- kaip ir priešais -- pradeda kovoti su Vietkongu. To pasekoje, armijos dalims mažiau susiduriant su netikėtai užpuolimais, dalinių nuotaikos žymiai pagerėjo.

Pastebėjimas momentas yra neseniai paskelbtas Vietkong atsisakymas kurti "liaudies frontą" P. Vietnamui "išlaisvinti". Tiesa, tuo tarpu tas "frontas" tebėra tik iškaba, bet reikia tikėti, kad Vietkong vadovybė ruošiasi Kambodijos pasienio srityje, partizanais užkrėstą delatą, "išlaisvinti" ir ten pastatyti marionetinę vyriausybę, atstovaujamą minėto "liaudies fronto" ir prašyti kitų "revoliucinių" Azijos valstybių pagalbos prieš "amerikinį imperializmą ir kolonizaciją".

Pagalba komunistams eina iš š. Vietnamo vadinamu "Hočiminio taku", žinomu iš Indokinos karo. Kambodijos džiunglėse komunistai turi apmokymo stovyklą, sandėlius ir net karinę ligoninę. Šie aprūpinimo keliai vėliau sudarytų lemiamą ryšio arteriją su Kinijos aprūpinamomis bazėmis š. Vietname ir eventualiai "išlaisvintomis" P. Vietnamo sritimis.

Šiaurinėje 17 paralėlės -- dirbtinės ir oficialios sienos -- pusėje sutelkta galbūt geriausia visoje Azijoje partizanų armija -- apie 300,000 vyrų, jų tarpe labai daug Dien Bien Phu mūšio veteranų.

Tokiame tamsiame fone įvyko prezidento Diemo rinkimai. Dar labiau sceną aptemdė po to paskelbtas įspėjimas iš Hanoi, kad "kova bus ne tik toliau tę-

PASLAPTINGAS PENKETUKAS (5)

BRITŲ ŽVALGYBOS ĮSTAIGŲ SUDĖTIS

Praeitą savaitgalį Britanijos premjeras Macmillanas, Žemumiesuose atsakydamas į spaudoje ir plačiuose gyventojų sluoksniuose kilusią audrą ir aštrią kritiką dėl kontražvalgybos apsilėidimų, ištaisais metais nepajėgiant susekti plačių sovietinio špionažo tinklų, spėjusių išvogti gyvybines valstybės saugumo paslaptis, paskelbė, kad esanti sudarinėjama komisija, kuri turės praveisti plataus masto tyrinėjimus ir eventualiai rekomenduoti kontražvalgybos įstaigų perkratymus. Ta proga verta žvilgtelti į britų karinės kontražvalgybos sudėtį ir jos skyrių kompetenciją.

Visos įstaigos, priklausančios vadinamai "Military Intelligence", žymimos raidėmis M. I. ir atitinkamu skaitmeniu, kuris nurodo jos skyrių:

M. I. 1 -- Intelligence Unit. Tai yra skyrius, kuris renka žinias iš taip vadinamų šaltinių -- mokslines ir technines informacijas, kurios surankiojamos iš visų pastekiamų šaltinių užsieniuose.

M. I. 2 -- Naval Intelligence. Britų karo laivyno žinių tarnyba, vadovaujama kontra - admiralo Denningo. Ji renka žinias, liečiančias karo laivus, jų apginklavimą ir uostų įrengimus. Ji taip pat atsakinga už britų karo laivyno saugumą užsienių ir Britanijos uostuose.

M. I. 3 -- Air Intelligence. Karo aviacijos žinių tarnyba, vadovaujama aviacijos maršalo Sidney Button, atsakinga už visa, kas liečia britų lėktuvus ir aerodromus, įskaitant visas reketų srities žinias.

M. I. 4 -- Air Security. Aviacijos ministerijos saugumo tarnyba, atsakinga už atominių ginklų ir radaro srities, ji glaudžiai bendradarbiauja su M. I. 2, ypač kai reikalinga liečia povandeninio laivyno bazės ir jo tyrinėjimų stotis.

M. I. 5 -- skyrius, neturįs specialaus pavadinimo. Jis atsakingas tiesiog valstybės premjerui. Šiuo metu M. I. 5 skyriaus pranešimai patiekiami premjerui Macmillanui, iš kurio rankų, jei nėra specialaus reikalo, tie pranešimai neišeina į kitas įstaigas. Apie M. I. 5 skyrių nežinoma, kad jo būstinėje, esančioje viename Londono priemiestyje, yra kartoteka su daugiau kaip 2 milijonais kortelių. Šimtai moterų klasifikuoja ten agentų surinktas žinias. M. I. 5 praktiškai yra visagalis skyrius, užtat po pastutinių įvykių į jį nukreipta visa kritikos ugnis.

M. I. 6 -- Secret Service. Jo agentai užsienyje veikia britų Foreign Office, užsienių reikalų

ministerijos, žinioje. Šio skyriaus viršininkas yra vienas Foreign Office valdininkas, kurio pavardė neskelbiama.

M. I. 7 -- Secret Intelligence Office -- gynybos ministerijos žinioje esąs skyrius. Jo uždavinys rinkti, grupuoti ir įvertinti kitų skyrių surinktas žinias.

M. I. 8 -- Authority of Nuclear Energy, jauniausias ir naujaušias skyrius, užsiimantis atominės energijos mokslinių žinių telkimu ir grupavimu. Šio skyriaus agentai prižiūri ir visų atominių projektų bei tyrinėjimų institutų bendradarbius.

Visų šių skyrių viršuje yra taip vadinamasis "Joint Intelligence Committee". Jame visų skyrių -- nuo M. I. 1 iki M. I. 8 -- viršininkai reguliariai pateikia visas surinktas žinias, jas posėdžiuose aptaria, suderina. Komiteto išvados ir nutarimai vėliau per gynybos ministeriją pateikiami premjerui ir vyriausybei.

Taigi, šių skyrių tinkle buvo pagautas paslaptinis Lonsdale, ir abu jo pagalbininkai iš Portlando povandeninių laivų tyrinėjimų stoties -- Henry Houghton ir Ethel Gee, Jie, kaip iš praeito pasakojimo atsimename, buvo areštuoti ties Waterloo stotimi Londone.

Jie buvo patupdyti atskirose, toli nuo viena kitos esančiose kamerosse, o valdininkai išskubėjo į Ruislipą.

Šį kartą Ferguson Smith pakaitė savo kolegą George Smith (ta pavardė yra tokia dažna Anglijoje, kad ją naudoja prie dangai daugumas britų kontražvalgybos agentų). Jis pabeldžia į vienas Cranley Drive duris:

--Mrs. Kroger? Ar jūsų vyras namie? Na, tai labai puiku. Aš

norėjau abu jus paprašyti pasižinti su manimi. Esu mat iš Scotland Yardo -- specialaus skyriaus.

Moteris net nemirkteli. --Ar jūs leisite man persirengti ir patvarkyti šildymo krosnį?

--Savaime suprantama, jeigu man leisite pasižiūrėti, kai mesite į krosnį anglis.

Bet krosnis jos jau nebedomina, kai ji išgirsta, kad valdininkas nori kartu eiti į rūšį.

Peter John Kroger ir Helen Joyce Kroger teigė nieko nežiną, ko iš jų norima. Ne, jie nesijautė kalti.

Lygiai taip elgėsi ir kiti trys, kaip teisme paaiškėjo: Lonsdale, kuris iš viso nenorėjo atsakinėti, Houghton ir Ethel Gee, kurie prisiekinėjo nieko blogo nepadarę.

Tuo tarpu viloję pradėdama tirti kiekvieną centimetrą: bel-džiamos sienos, ardamos tartinos vietos, išnarstomas kiekvienas daiktas, kad visu šimtu nuosimčių įsitikinus, jog nesama antrųjų grindų, antrojo dugno ir dangčio. Ir netrukus pradėta išryškėti sensacingi atradimai.

(Bus daugiau)

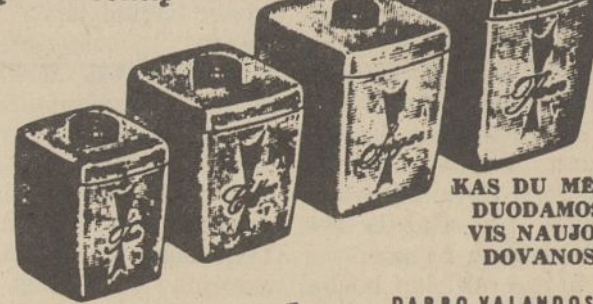
Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

dovanos ★ * taupytojams *

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU

DUODAME

ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokamo už
ligalikes
taupmenas!

DARBO VALANDOS:
pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p. p.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / BI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejome kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Tribūna Lietuvos bylai garsinti

Šią vasarą Chicagoje bus Dainų šventė. Tuo pačiu metu (liepos 25 — rugpjūčio 10 d.d.) vyks ir Tarptautinė Prekybos Paroda.

Ši tarptautinė paroda lietuviams nebenauijiena. Ji rengiama jau trečią kartą iš eilės. 1959 m. parodoje lietuviško paviljono įrengimą tvarkė Illinois Lietuvių Prekybos Rūmai. Pernai rengimo pareigą atliko JAV Lietuvių Bendruomenės Chicagos Apygarda. Šiemet rūpinasi Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicagos skyrius. Kvietimas, kaip ir ankstyvesniais metais, gautas per Lietuvos Konsulatą Chicagoje. Mūsų šalis paviljonas registruojamas Nepriklausomos Lietuvos vardu.

Rašančiam atrodo, kad nėra jau taip būtina spaudoje įrodinėti tokio lietuviško paviljono reikalingumą. Jo svarba aiški ir vargu ar daug kas mūsų tuo abejotų. O jei tokių yra, tai jie tegu ir palieka savo abejingumė. Nedidelis nuostolis.

Tačiau vieno įrodymo pagrindo rašantysis negali iškęsti neiškęs. Štai, neseniai mūsųose tragingai ir plačiai nuskambėjo Lietuvos atstovybės Brazilijoje uždarymas. Piktinamės, rašėm laiškus, siuntėm telegramas prašydami nedaryti Lietuvai skriaudos. Panašiai reagavome ir aną žiemą į Vatikano valdžios kėslus. Žodžiu, visomis išgalėmis gynėm lietuviškas teises.

Štai, šioje parodoje, mums suteikiama teisė. Suteikiama teisė Nepriklausomos Lietuvos vardu pasirodyti išimtinai nepriklausomoms valstybėms skirtame plote. Jei mes atsisakytume šios teisės, mes negalėtume pateisinti savo ankstyvesnių protestų Vatikalui ir Brazilijai.

Beje, dar mažutis priedas. Parodoje ir šiemet nedalyvaus Sovietų Sąjunga. Apsisprendė nepasireikšti. Ir kažin, ar tik ne dėl mūsų Lietuvos? Greičiausiai jie bijo, kad mūsų skelbiama tiesa nenustelbtų jų įžūlaus melo.

Jau vien tik šie argumentai turėtų teigiamai mūsų parodoje pasirodymą.

ALIAS Chicagos skyriaus aplinkraštyje sakoma: "Spėjama, kad parodą aplankys netoli milijono žmonių, jų skaičiuje nemažiau kaip 10,000 užsieniečių. Tokiu būdu dalyvavimas parodoje būtų nepaprasta proga panaudoti tarptautinę plotmę Lietuvos laisvinimo klausimui kelti bei propaguoti mūsų tautos kultūrinius laimėjimus."

Lietuvos Konsulas dr. P. Daužvardis lietuvių spaudos atstovams išdalinatame aplinkraštyje sako: "Paroda yra labai gera tribūna Lietuvos bylai ir Lietuvos kovai garsinti. Lietuvos bylos išgarsinimas, aišku, daug priklausys nuo mūsų pačių — nuo to, kiek mes pinigų sudėsime ir kiek literatūros paskleisime. Šiam dideliui darbui kviečiami visi į talką".

Prisidėkime savo auka rengimo išlaidas padengti. Aukas prašoma įsiusti lėšų telkimo komiteto pirmininkui: Juozui Rimkevičiui, 4627 So. Kilpatrick Ave., Chicago 32, Ill. Čekius reikia rašyti šiuo vardu: Lithuanian Pavilion, Chicago International Trade Fair. **Prt. P.**

500 LAIKRAŠTININKŲ, O KITUR NE VIENO ŽINOMO LIUDYTOJO

Šiame krašte, į erdves leidžiant astronautą, stebėjo mažiausia 500 liudytojų -- laikraštininkų, apsirūpinusių geriausiais foto aparatais, kad galėtų daug ką nufotografuoti. Ir po pasisekusio skridimo jos, pasirodė įvairiausiose laikraščiuose, kurios visam pasauliui patvirtino, kad erdvių nugalėjimas buvo sėkmingas.

Tuo tarpu antroji pusė -- Sovietų Sąjungoj, nebuvo nė vieno liudytojo ir niekas nėra tikras, ar J. Gagarinas tikrai skrido, ar tik tokį "skridimą" partija paskelbė, nes sovietai turėjo būti pirmi...

Iki šio laiko nepaskelbta jokių nuotraukų, nepasirodė jokie liudytojai, kurie ten būtų dalyvavę. Taigi mistikos labai daug. O dar daugiau klaidžiojimų pranešimuose. Pirmą tvirtino, kad jis nusileidęs parašytu ir tiesiai atsistojęs ant savo kojų, o jau dabar sakoma, kad nusileido kapsulėje.

Sovietinių mėly specialistai tvirtina, kad greit pasirodys ir nuotraukos. Esą, dabar sovietai pamatė, kaip atrodo tikros tokio skridimo nuotraukos, kitaip

sakant, pasimokę iš amerikiečių, tokių nuotraukų, arčiausiai tiesos, jie prigamins. Juk sovietai moka pagaminti visokiausius dokumentus, o ką kalbėti apie nuotraukas. Jie pagamins visokiausius kokių tik reikės gerai propagandai vesti. Toji srity jie nepakeičiami specialistai.

Ant. Urbaitis, III.

"TÉVYNĖS BALSŲ" REDAKTORIUI RYTŲ BERLYNE

Kodėl įkyriai braunies į mano namus su savuoju "Tėvynės Balsu"? Negi tiki mane sugundysias grįžti į dabartinę Lietuvą?

Kodėl prisiėmė šią misiją? Ar tam, kad pribagintų visą lietuvių tautą vienu sykiu?

O gal esi man nežinomas lietuvių tautos mylėtojas ir turi kilnų tikslą -- suburti visus pasaulio lietuvius į tėvų ir protėvių žemę?

O, jei taip, tai puiku!

Tik, deja, kodėl nepradėjai savo darbo grąžinimu į tėvų namus ir sodybas išstremtųjų lietuvių į Rusijos darbo stovyklas?

Kodėl nerodai ir nerodai noro prijungti prie lietuvių tautos kamieno lietuviškų Seinų, Punsko ir daugelio kitų lietuviškų sričių?

Kodėl nešaukei dangaus arbatę pragaros keršto, kai imperialistinė Rusija pasigrobė be jokio pagrindo Mažąją Lietuvą akimėliškai trindama jos vardą iš istorijos ir naikindama lietuviškus vietovardžius, gyvus liu-

Gedimino aikštėje Vilniuje.

ŠLUBAS PROTOKOLAS NAUJOJE SANTARVĖJE

V. RASTENIS

estų organizacijos, dalyvavusios kalbamajame susitarime, nėra tokio paties pobūdžio, kaip ALT. Jos yra ne ALT, o ALB, -- Amerikos Lietuvių Bendruome-

lietuviai šiame reikale, pasirodo, tapo taip atstovauti, kad sutartas bendradarbiavimas iš karto tapo pastatytas į tokį kelią, kuriuo einant gražūs žodžiai paprastai netampa kūnu, o lieka tik dar vieno popierio lapo pamarginimais.

Amerikos lietuvių, latvių ir estų veikėjų konferencija. Įvykusi balandžio 27 d., Washington. Šioje konferencijoje buvo nutarta įsteigti bendras pabaltiečių amerikiečių komitetas (Joint Baltic American Committee). Iš kairės į dešinę: red. Leonardas Šimutis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, dr. Pijus Grigaitis, Alto sekr.; prof. Petras Lejins, Amerikos Latvių Sąjungos pirmininkas; Julius Kangur, Estų Tautinio Komiteto pirmininkas. Antroje eilėje stovi du latvių ir du estų veikėjai.

Tokia estų - latvių - lietuvių konferencijos nuotrauka ir su tokiu parašu buvo įdėta Drauge gegužės 10 d.

nės tipo organizacijos.

Estų nacionalinė taryba ir renkama visiškai panašiai, kaip mūsų bendruomenės taryba (turi teisę rinkti visi, kas save laiko estais ir yra ne jaunesni kaip 18 m.). Amerikos Latvių Susivienijimas (Amerikos Latvių Apvienybą) yra latvių draugijų sąjunga, į kurios metinį suvažiavimą siunčia atstovus visos draugijos (Yra tam tikra sistema užtikrinti, kad kiekvienas latvis būtų tik per vieną draugiją atstovaujamas suvažiavime, per kurią jis nori, ir kad būtų galimybė turėti atstovų ir paskirai gyvenantiems ten, kur nėra latvių draugijų). Suvažiavimo išrinkta ALA vadovybė tik koordinuoja visus JAV latvių visuomeninio veikimo reikalus -- šalpos, kultūrinės ir politinės veiklos srityse, bet pati tų darbų nevykdo. O jei yra "pasaulinio masto" reikalai tai jie sprendžiami tartinai su panašiomis, kaip ALA organizacijomis Kanadoje, Europoje ir Australijoje. Nieko panašaus į ALT (nei į Vliką!) latviai neturi.

Taigi, jeigu būtų buvę siekiama organizuoti bendradarbiavimą tarp vienokio pobūdžio organizacijų, tai šiame susitarime iš tikrųjų būtų pritiktę dalyvauti ne mūsų ALT, o ALB. Na, bet iš mūsų pusės politinės veiklos reikalai gi tebėra rezervuoti AL Tarybai, tad gal ir nebuvo kitos išeities, kaip tik eiti į tą bendradarbiavimą per Tarybą.

Deja, per Tarybą Amerikos

Ne tik tarpvalstybinuose, bet ir tarptautiniuose visuomeniniuose santykiuose reikia bendradarbiavimui palankią nuotaiką sudarančio elgesio, tai yra, atitinkamo mandagumo, diplomatų sluogsnuose vadinamo protokolu.

ALT vardu pastarosios santarvės sudaryme dalyvusieji asmenys, -- pirmininkas L. Šimutis ir sekretorius P. Grigaitis -- niekad nebuvo pastebėti, buvę itin uolūs šios santarvės entuziastai. Tatai, greičiausiai, ir bus buvusi ilgo delsimo priežastis. Gal dėl to, o gal ir šiaip jau dėl didoko egocentriškumo, pati santykiavimo užuomazga pasidarė būdinga kaip tik "protokolo sušlubavimais", -- nors ir labai smulkiose, tačiau "baltais siūlais švintinėiose" smulkmenose, tegalinčiose partnerius nuteikti gana skeptiškai. Told smulkūs "paslydimai" labai dažnai net labai didelius dalykus sugadina pačioje pradžioje.

Pirmučiausiai kritę į akį parašų tvarka po deklaraciją, Lietuvių parašai pirmieji. Gal tai gerai, kad čia lietuvių atstovai bus daugiau prestižo laimėję? Gal, bet pagal diplomatinio protokolo dėsnius mandagumas reikalauja laikytis raidyno eilės, jei visos atstovybės yra lygia teisės. O ta eilė yra tik tokia: Estija, Latvija, Lietuva... Lietuvių delegatams tokiais atvejais net siūlomoms nederėtų suktis sulaužyti eilę, nes vėliau,

(Nukelta į 4 psl.)

ŠYPSENOS

☆☆☆

DU vyrai, susitikę bare, pasakojasi apie savo žmonas.
--Mano žmona yra tikra tigrė!... Ji baisi, kai įpyksta... Dėl jos aš sėdžiu čia.

Draugas patraukė pečiais.

--Bet ne tokia kaip mano ji! Saviškė aš mokėjau išdresiruoti. Štai aną dieną ji artinosi prie manęs šliauždama alūnėmis ir keliais...

--Negali būti!

--Tai tikra tiesa...

--O tu kur buvai?

--Aš? Aš buvau pasislėpęs po lova!...

•

VIRŠILA inspektuoja kareivinių kambarius. Staiga jis sustoja vidury kambario, surikdamas į išsirikavusius prie lovų kareivius.

--Kieno ši cigaretės nuorūka mėtosi žemėje?

Kambarį mirtina tylą.

--Ar jūs man pasakysit kieno ši nuorūka? -- pakartojo įpykęs viršila.

Tada vienas kareivis iš kampo atsiliepė.

--Ta nuorūka nekieno... Jūs galite ją pasiimti!..

•

DAKTARAS apžiūrė ligonį, kurio sveikatos stovis aliarmuojantis.

--Tai kaip, daktare? Ar labai pavojinga?

Daktaras, žinodamas, kad ligonio dienos suskaičytos, visvien nusišypsojo:

--Ne, nėra taip blogai. Aš užtikrinu, kad nepraeis savaitės, kai matysiu jus atliekant mažą kelionę gražiu automobiliu...

•

VIENA jauna moteris, neseniai išteikėjusi už turtuolio, pasakojasi savo draugei:

--Tu žinai, mano vyrasturi įvairiausių kaprizų!... Štai, kad ir pypkei išrūkyti jam reikia net keturių tarnų. Pirmasis jam atneša pypkę, ant rasis priekšais tabako ir trečytis ją uždega...

--O ką daro ketvirtasis?

--klausia draugė.

--Ketvirtasis rūko... Nes mano vyras negali pernešti pypkės!..

•

SENMERGĖ viename laikraštyje, ieškančiųjų gyvenimo draugų skyriuje, atspausdino skelbimą: "Būdamas prie žiemos slenksčio ieškau kas man sušildytų širdį".

Po trijų dienų gavo laišką. Susijaudinusi atplėšė ir rado... šildymo aparatų katalogą.

•

TURTUOLIO žmona duoda instrukcijas naujai pasamdytai tarnaitel.

--Aš noriu, kad jūs žinotumėte visus mūsų papročius. Čia 8 valandą ryto mes pusryčiaujame...

--Ačiū labai, -- atsakė tarnaitė -- Bet jei aš kartais pramiegočiau, nelaukite manęs prie stalo ir pradėkite pusryčiauti!..

•

JURGIS, susitikęs klube Petra, kreipiasi su prašymu:

--Ar tu negalėtum padaryti man mažą patarnavimą?

--Mielai, jei tik galėsiu.

--Štai 10 dolerių. Būk geras, iškeisk man į 11 banknotų po 1 dolerį.

--Tu norėjai pasakyti į 10 banknotų po 1 dolerį?

--Visai ne. Koks tada būtų iš tavo pusės patarnavimas?..

•

KLUBE sėdi nuliūdęs vienas vyras. Jo draugai nori sužinoti priežastį.

--Su manim atsitiko liūdnas įvykis.

--Papasakok.

--Išvaizduokit, vieną vakarą virtuvėj ant stalo radau tarakoną. Apžiūrėjęs iš arčiau, pamačiau, kad jam nulažta viena koja. Jūs žinote, koks aš esu gyvulių draugas. Tad tarakonui sutvarsčiau koją, paguldžiau į degutukų dėžutę tarp vatos ir maitinau kol pasveiko. Po mėnesio pasveikęs jis net nepažiūrėjęs į mane dingio. Ir žinote kuo jis už visa tai atsidėkojo?

--Ne.

--Už dviejų dienų jis grįžo su visa savo šeimyna...

Grand Rapids vyrų oktetas išpildęs meninę programą Detroito Radijo Klubo vakare. Nuotraukoje iš kairės: Pr. Toruta, St. Ivanauskas, A. Podžiūnas, G. Kovera, G. Lastas, V. Matulis, A. Kovera, prie pianino A. Mateika.

J. Gaižučio nuotrauka

ŠLUBAS PROTOKOLAS NAUJOJE SANTARVĖJE

(Atkelta iš 3 psl.)

kas tik skaitys dokumentą, vis pagalvos, kad tie "alkūnėmis išsiųrė" pirmon vieton...

"Naujienu" apžvalga, kurios vedėjas yra žinomas, -- kalbamiosios santarvės deklaracijos signataras -- apie deklaracijos tekstą estų laikraštyje parašė, lyg apie kokią egzotiką, "dzyvų dzyvą". Savaimė suprantama, kad estai savo laikraštyje sava kalba deklaraciją spausdino, bet gi išspausdinimo faktas sudaro progą pakalbėti gal apie regimą estų laikraščio pritarimą santarvės idėjai, o ne proga stebėtis estų kalbos ypatybėmis ir gėrėtis, kaip estiškai Amerikos Lietuvių Taryba vadinama. Tai panašu į žemos civilizacijos valdovo pasielgimą su kito krašto pasiuntiniu, kai vietoj kalbėjęs apie pasiuntinio misijos reikalus, jis ima čiupinėti jo papuošalus ir stebėtis jų grožiu.

"Drauge" buvo idėta pasitarimo dalyvių nuotrauka. Ir čia būdingos smulkmenėlės. Fotografuodamiesi ne visi, matyt, galėjo susėti vienoj eilėj. Tad

vieni sėdi, kiti už jų stovi. Parašas po nuotrauka, paaiškinęs kas toki sėdintieji, toliau sako: "Antroje eilėje stovi du latvių ir du estų veikėjai". Klausimas, argi mandagu šitokiu atveju nesužinoti net kitų delegatų pavardžių, arba jas užmiršti? Be to, vienas latvis, išeina, visiškai ignoruojamas, nes tengi stovi ne du, o trys latviai. O svarbiausia, mūsų atstovai čia irgi, atrodo, bus energingi pasirūpinę savo "prestižu", nes, kai latvių ir estų tik pirmininkai tesėdi pirmoj eilėj, mūsų atstovai abu užėmė vietas, ir sekretorius centre, o pirmininkas tik iš šalies prisiglaudęs! Gal, žinoma, mūsų delegacijos antrasis narys amžiumi už kitus ir vyresnis, bet tokiam amžiuje keleto metų skirtumas tarptautinio santykiavimo dokumente reikšmės neturi. (Nuotraukoje antroje eilėje, pradedant iš kairės, yra: Gunars Mejerovics, ALA išdininkas, buv. Latvijos užs. reikalų ministerio Mejerovičiaus sūnus. Alfreds Bėrziņš, ALA pirmininko pava-

duotojas buvęs Latvijos visuomeninių reikalų ministeris, O. Pīrslu, estų pasaulinės tarybos narys, Alfred Anderson, estų pasaulinės tarybos vicepirmininkas, Eriks Padurs, vienas iš ALA vicepirmininkų).

Iš anksto aišku, kad pastabos dėl šių smulkmenų bus apšauktos, kaip piktas priekabiavimas, ALT sekretoriaus šmeižimas, terliojimas ir tt. Tikrai, čia paliesti dalykai smulkūs, menki, ir gali atrodyti, kad neverta juos viešai nei minėti. Bet santykiavime, kur iš elgesio sprendžiama apie nuosirdumą ir gerą valią, tokios smulkios elgesio klaidos dažniausia turi visiškai nesmulkų pasekmį. Tos smulkmenos ne taip jau smulkiai pripurvina naujos santarvės kelią. Deja, tai dar ne viskas. Būta ir šiek tiek rupesnių smulkmenų.

Sako, besitarant dėl bendros deklaracijos teksto paaiškėję, kad joje nevalia paminėti, jog pabaltijai dabar, tarp kitų prievartavimų, ir marksistinė ideologija prievarta primetama. Mū-

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Savanoriai ir ramovėnai kviečia

Sav.-Kūr. ir ramovėnai, talkinant vietinėms birutiniškėms, šauliams ir Dariaus bei Girėno klubo nariams, gegužės 20 d. rengia vakarą su menine ir linksmaja dalimi. Šokiams gros padidintas Vytauto Slomkos orkestras.

Vakaras bus lietuvių naujuose namuose, 3009 Tillman. Vakaro programa bus atliekama net 3-se tų namų salėse. Didžiojoje salėje bus vaidinimas ir šokiai. Gi dviejose mažesnėse salėse bus maisto gaminių ir įvairių šaltų gėrimų bufetai.

Sav.-kūr. ir ramovėnai prašo visus lietuvius kuo skaitlingiausiai į vakarą atsilankyti.

J. M.

Šauni gegužinė

Šio mėn. 28 d., sekmadienį, New Liberty parke rengiama šv. Antano parapijos gegužinė. Rengėjai žada duoti puikią programą ir suorganizuoti šaunias vaishes. Gegužinės pradžia 12 val.

Nauja valdyba

Šio mėn. 7 d. išrinkta Balso 76 sk. nauja valdyba pasiskirstė pareigomis taip: K. Ražauskas — pirmininkas, V. Viskantas ir Šukienė — vicepirm., V. Staškus — sekretorius, V. Kriaučiūnas — išdininkas, Č. Šadeika — fin. sekretorius, V. Čižauskas — vald. narys. Geros sėkmės kilniame šalpos darbe.

Pagražinta jaunimo stovykla

Susirinkus talkon 17 savanorių, gegužės mėn. 6 d. pasodinta 3000 pušaičių, kurios išaugusios ne tik puoš, bet ir gaivins malonių kvapu stovyklos lankytojus. Šio mėn. 20 d. stovyklos rajone, talkininkaujant amerikiečių studentų grupei, vykdomi sporto aikštelių įrengimo darbai. Po darbo įvyks jaunimo pasilinksminimas.

K. J.

PAIEŠKOMI

Čyžius, Antanas, iš Lelionių km., Alytaus apsk.

Drinkmanas, Voldemaras, gyvenęs Kaune, Aukšt. Panemunėje Grigalaitis, Pranas, Jono sūnus iš Kybučių km., Tutuvėnų par., Kelmės vl., Raseinių apsk., ir jo sūnus Jonas

Kuncaitis, Jonas, Endriaus sūnus, ir jo sūnus Jonas, iš Norvaišų km., Būblelių vl., Šakių apsk.

Marcinkevičius, Kazimieras Algirdas, Petro sūnus, gimęs 1929 m. Kamardės dv., Saločių vl., Biržų apsk., dingęs iš Šaulių 1944 m.

Mockus, Jonas ir Mykolas, Antano sūnūs, iš Bardžių km., Skaudvilės val.

Narvilas, Zenonas, Motiejaus sūnus, gimęs 1920 m. Tilvikų km., Kulų vl., Kretingos apsk., gyvenęs Gargžduose, dingęs karo metu 1944 m.

Parulienė -- Bendaravičiūtė, Nastazija, Mateušo duklė, gyveno Worcester

Sniečkuvienė - Paulauskaitė Marija, ir jos sesuo Usienė, Petrusė, iš Turloiškės km., Raudenios val.

Špelverytė (Špelveris), Elzė, Marė, ir Morta, gim. Ridikiškės km., Tauragės apsk.

Tamulevičius, Martynas, iš Musteikos kaimo, Tamošiaus ir Rožės sūnus

Tankevičius, Vaclovas, buvęs Vokietijoje

Usienė-Paulauskaitė, Petrusė, ir jos sesuo Sniečkuvienė, Marija, iš Turloiškės km., Raudenios val.

Vičiūnas, Vitas, Jurgio sūnus, gimęs 1928 m. Medininkų km., Šimkaičių vl., Raseinių apsk.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

ONOS ELENOS POVILAITYTĖS IPEDINIAMS

1959 m. liepos mėn. mirė Ona Elena POVILAITYTĖ, kilusi iš Panemunės, palikdama stamboką turtą. Velionies brolis Stasys Povilaitis esąs miręs Lietuvoje tuoj po Pirmojo pasaulinio karo, o vėliau išmirė ir jų vaikai: Aleksandras, Marija, Elena ir Agnė. Stasio Povilaičio žmona Antanina Povilaitienė taipgi mirusi Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metu.

Velionies giminės arba žinantieji apie įpėdinius prašomi tuojau atsiliepti:

Consulate General of Lithuania
41 W. 82 Street
New York 24, N. Y.

KOKIA LINKSMA KOMBINACIJA

Džiaugsmas...draugai...ir ugnim virtas Stroh's

Kur yra linksmi žmonės ir melsvas vanduo, ten jūs rasite laivus. Tikriausiai, taip pat rasite ir Stroh's alų. Stroh's lengvesnis, švelnesnis, daugiau gaivinantis skonis daug prisideda prie smagaus laiko praleidimo. Šiandien... prisijunkite prie milijonų, kurie savo malonumui surado, kad joks kitas Amerikos alus neturi tokio skonio, kaip Stroh's, nes joks kitas Amerikos alus ir neverdamas kaip Stroh's!

FIRE-BREWED
America's only fire-brewed beer!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

Dalis svečių stebi programą Detroito Radijo Klubo vakare. Iš kairės: Perminas, Ambrozai, Miškiai, Gaižutienė ir kt.

J. Gaižučio nuotrauka

PAŽIŪRĖKIME Į ANTRĄJĄ MEDALIO PUSĘ

Kipro Bielinio Penktieji metai

K. S. KARPIUS

P. Trvd. rašydamas "Tėvynėje" apie Kipro Bielinio knygą "Penktieji Metai", Rusijos revoliucijos laikotarpį, pridėjo apie tos revoliucijos dalyvių nuopelnus jiems atvykus į Ameriką. Jis papasakoja, kaip sekant Bielinio išvadomis, tos revoliucijos metu subrendo ir giliai įstrigo Lietuvoje nepriklausomybės idėja... kad kilusių Lietuvoje streikų metu daugiausia pasklido revoliucinių atsišaukimų ir tuo būdu buvo miniose išjudinta revoliucinės nuotaikos bei pasiryžimas kovoti dėl Lietuvos žmonių išlaisvinimo... Pamini sukurtytus žmones mosikavusius raudonomis vėliavomis ir šaukusius "Šalin caro valdžią!"

To išdavioje daugelis 1905 metų veikėjų iš Lietuvos bėgo į Ameriką. Jie, anot Trvd., sudarė tą didžiąją išeivijos bangą... ji nepaprastai daug pasitarnavo lietuviams, sustiprino jų veiklą, pakėlė šios šalies lietuvių visuomeninį gyvenimą iki neregėtos aukštumos...

Kipras Bielinis savo knygoje viename katile sumaišo patriotus, kovojusius ir atgavusius spaudą, kėlusius Lietuvos laisvinimo šūkius, su raudonų vėliavų mosikuotojais, šaukusiais "Šalin caro valdžią! Lai gyvuja proletaro revoliucija!"

Apie 1905 metų laikotarpį privaltų pasisakyti dar gyvi senesnieji veikėjai, rimti tautinio žadinimo ir Lietuvos laisvės šūkių kėlėjai, dirbę šalia revoliucionierių socialdemokratų. Pasakyti, kiek naudinga būtų buvusi marksistinė revoliucija, kaip ją K. Bielinis pristato Lietuvos nepriklausomybės atgavimui, jeigu kita daugybė nebūtų dirbus teigiama kryptimi.

Aš nenoriu pasitraukti iš gyvyj tarpo neatskleidęs to medalio antros pusės kiek tai lieta mūsų išeiviją ir su ja social-

demokratų ryšius. Bijau, kad jų pasakos nepatarnautų suklautojimai to laikotarpio istorijos, klaidinimui jaunesnių kartų. Priskyrimas "pakėlimo visuomeninio gyvenimo ir Lietuvos laisvinimo pastangų išeivijoje" čia atbėgusiems raudonų vėliavų mosuotojams, variusiems "giltinių" teroristinius darbus, yra perdrąsus užmaskavimas jų atneštos žalos lietuvių patriotinei veiklai.

MEDALIS TURĖJO DVI PUSES

Aš tuomet buvęs vos 9 - 10 metų amžiaus berniukas, prisimenu 1904 metais kilusį Rusijos - Japonijos karą ir to pasąkoje 1905 metais užsiliepsnojusią marksistinę revoliuciją, kuri iš Rusijos išsiliejo į pakraščius. Teko matyti minioje nuogais kardais besišvaistantių raitus žandarų, ir girdėjau namiškių susirūpinimą, kur bėgtume slėptis revoliucijos siaubui plintant.

Ačiū aplinkumai, kurioje maišiau, tarp 1905 - 1909 metų, gavau progos pažinti ir nustatyti to bruzdėjimo dalyvių skirtumus: Lietuvoje buvo ir kitokių politinių srovių, ne tik revoliuciniai socialdemokratai. Dirbo ir svietiškiečiai inteligentai, ir dvasiškiečiai, dirbo susipratę profesionalai ir kaimiečiai. Ta revoliucija pridavė drąsos patriotams savo troškimų siekti, bet ji davė kitiems progą pamėgdžioti Rusijos revoliuciją ir pamosuoti raudonomis vėliavomis.

Prabėgęs pusšimtis metų mūsų išeivijos gyvenimo tik patvirtino buvimą skirtumų tarp tų, kurie Lietuvoje ir čia kovojo už spaudą, kėlė tautos išlaisvinimo šūkius, ir tų, kurie ten raudonomis vėliavomis mosavė, ir čia

kurstė mūsų mažai susipratusių tautiečių ruošti lieti kraują, Amerikos valdžią versti.

Mano tėvas, išvykdamas į Ameriką 1904 metais, paliko motiną su trimis berniokais Vilkių miestelyje, prie Nemuno, gyventi ir mokyti, kol ateis mums eilė emigruoti. Likimas mane suvedė į artimus santykius su vargoninku Liudu Adomaičiu ir vikaru kun. Stakausku, o per juos ir su kitais. Jie duodavo man pasiskaityti po spaudos atgavimo pradėtas leisti knygeles -- Seinų Šaltinį ir Vilniaus Žinias.

Jie su savo bendradarbiais vedė platų tautinio žadinimo darbą -- tai buvo jų kova nuo rusų atsisakytų. Keleto jų pasidarbavimu mūsų mokyklai buvo gauta lietuvis mokytojas ir pradėtos lietuvių kalbos pamokos, kad ir iš tuometinio, greitomis paruošto Žiupsnelio.

Užneminėje, už keleto kilometrų, gyveno to ratelio kiti bendradarbiai. Aš buvau vilkių jiškų patikėtas ryšininkas. Persikeldamas per Nemuną, atlikdavau keliones pėsčias ten ir atgal. Tiespatriotai inteligentai 1909 metų vasarą rengė slapta lietuvišką vakarą Burbos dvaro daržinėje, prie Seredžiaus. Atlyginimui už mano pasitarnavimą Adomaitis nusivežė mane garlaiviu į tą vakarą. Tai man išliko, kaip vienas įspūdingiausių to laiko prisiminimų.

Į valdinimą, gražų sekmadienio vakarą, suėjo, suvažiavo, suėjo kilmštinai žmonių iš kelių parapijų. (Jų veikla buvo tik dalis to, ką dirbo skersai -- išilgai Lietuvą daugybė kitų. Bet jų darbas sulaukė tik pasmerkimo tokių, kaip Kipras Bielinis. Jis ir dabar savo knygoje neužmiršo jų darbus nuvertinti, revoliucionierius statydamas aukščiausiais. Kipras Bielinis, 1905 metais jau būdamas 22 metų vyras, ir

Detroito Dramos Mėgėjų Sambūrio aktoriai Clevelande Ateities klubo suruoštame vakare vaidinę "Raudonajame vyne". Nuotraukoje iš kairės: A. Pesys, R. Liškauskaitė, V. Žebertavičius, D. Mikaitė, A. Gladkauskas, režisiorė Z. Mikšienė ir Ateities Klubo atstovai A. Garka.

V. Pliodžinsko nuotrauka

kaip socialdemokratų partijos veikėjas, pagal partijos programą, su daugeliu kitų, dirbo socializmo revoliucijos darbą, organizavo "masinius darbininkų susirinkimus" šūkiu "Visų šalių darbininkai, eikite išvien!" (Amerikoje jų atbėgėliai, sakydavo: "Darbininkai visų šalių, vienykitės! Jūs nieko nepralaimėsit, tik retėsius!")

Jeigu, daleiskime, Lietuvoje socialdemokratų programa reikalavo kurstyti darbininkus streikuoti, sekant bendrą Rusijos revoliucionierių marksistų kryptį (pavyzdys 1905 m. lapkr. m; socialdemokratų partijos atsišaukimas, kurį paduoda knygoje K. Bielinis, "Vyrai už Ginklų" baigiamas šitaip: "Tegyvuoja žmonių valdoma laisva Lietuva! Tegyvuoja seimas Vilniuje! Tegyvuoja socializmas!"), matome tikrą socialdemokratų siekimą. Tačiau to mūsų išeivijai čia: nei versti Amerikos valdžią, nei primesti socializmą, nei ardyti lietuvišką gyvenimą, nei griauti organizacijas.

Sakytų kas, kad gal Šliupo ir Širvydo išauklėti ankstesni socialistai tokie buvo. Naujai atbėgusieji po 1905 metų buvo daug aršesni fanatikai marksistai, ir jie čia vadovavo socialistinei kovai, užsitęsusiai mūsų tarpe kelis dešimtmečius.

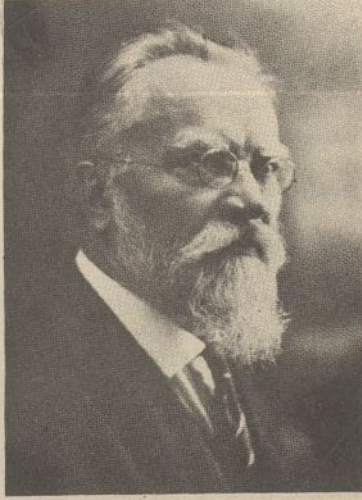
Ne visi tie atbėgėliai buvo socialdemokratai, ir ne visi jie toki pasiliko. Su jais kartu persekioti, turėjo tėvynę apleisti ir kiti kovotojai. Jie čia stoję į lietuvišką darbą, dirbo iki Lietuvos nepriklausomybės iškovojimo ir išgavimo Lietuvai de jure pripažinimą 1922 metais, turėdami grumtis su visa tai ardžiusiais socialistais ir iš jų išsiritusiais komunistais.

SOCIALDEMOKRATAI IR IŠEIVIA

Nušvietimui abiejų medalio pusių šiuo rašiniu turėsiu keltis į Lietuvą ir atgal, kadangi Lietuvos socialdemokratai turėjo labai temprius ryšius su išeivijoje marksizmu užsikrėtusiais vientaučiais.

Tas parodys, kad laurais apdovanoti tos pabėgėlių bangos revoliucionieriai ne tik nepasitaravo kėlimui išeivijoje tautinio

susipratimo, ne tik neskiepijo Lietuvos nepriklausomybės idėjos, ne tik nepadėjo kelti čionykščio lietuvių visuomeninio gyvenimo, bet priešingai -- fanatišku įtužimu nuodijo lietuvių internacionalizmu.

Dr. Jonas Šliupas

Juozas O. Širvydas

Trumpindamas, pavyzdžiams panaudosiu tik po porą -- trejetą pačių viršūnių veikėjų, kurie atstovavo savo gausius sekėjus. Išeivijoje, du pragarsėję, Nepriklausomybės kovų tautininkai darbuotojai -- vadai, 1905 metų laikotarpiu buvo socialistai, socialdemokratų bendradarbiai: Dr. Jonas Šliupas (jo 100 metų gimimo sukaktį šįmet minėjome), ir Juozas O. Širvydas, Jiedu 1915 metų pradžioje, pasekdami Lietuvos socialdemokratų, įsteigė Amerikoje lietuvių socialistų partiją (nepasivadino so-

cialdemokratais, nes Amerikoje gyvavo iš anksčiau oficiali demokratų partija). Širvydas kelis metus buvo partijos organo Kovos redaktorium. (1929 metais jis išvyko Lietuvon, mirė ten 1935 metais.)

Tačiau jiedu tautos veikėjų garbė įgijo tik po to kai pametė ir pasmerkė socializmą ir atvirai kovojo prieš marksistus.

Kitoje medalio pusėje paimu buvusius žymius Lietuvos socialdemokratų: dabartinį Naujųjų redaktorių, surambėjusią liekaną iš "šalin caras, lai gyvuoja proletariato revoliucija" laikų P. Grigaitį ir V. Kapsuką. Su jais vėliau ir Šliupas ir Širvydas, ir kiti tautiniai veikėjai kovojo kaip su lietuvių siekimų priešininkais ar trukdytojais.

Kitas jų idėjos draugas, Leonas Pruseika - Vabalas, irgi iš Lietuvos žinomas socialdemokratas, kartu su Kapsuku, Grigaičiu ir Mikelsono atlydėti iki pat bolševizmo angos, nužgiavo su komunistais, nusivėsdami su savim daugumą iki tol buvusių socialistų. Nors Grigaitis palaipsniui prisisiekė į "socialistų popiežius", jis buvo likęs, kaip žinantieji tikrino, tik su 20 savo sekėjų. Bet jis, kaip socialistas, pasiliko lyg užkerėtas kelmas mūsų išeivijos tautinės veiklos kelyje. Socializmas jam buvo viskas.

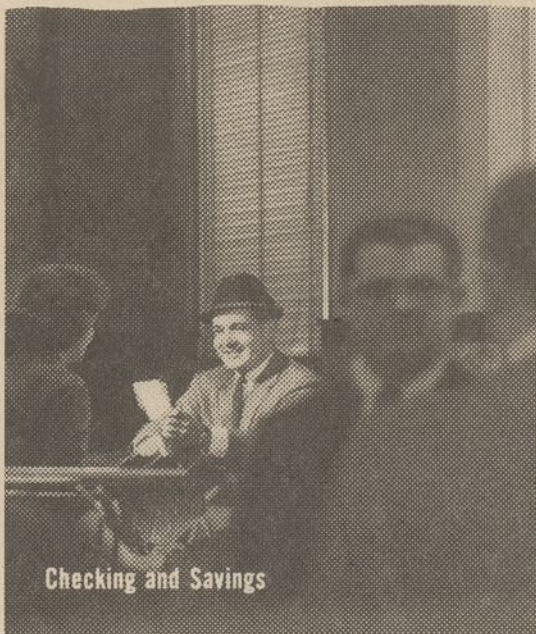
SUVESKIM GALUS SU GALAIS

Vienas iš ankstyvesnių išeivių -- Jonas Šliupas, už revoliucinę veiklą turėjęs Lietuvą apleisti, 1883 metais Birėnuose redagavęs "Aušrą", iš ten 1884 metais atvyko į Ameriką. Jis mėgo pasigirti buvus pirmutinis lietuvis socialistas. 1899 metais jis judino mintį įsteigti socialistų partiją.

Širvydas, atvykęs iš Lietuvos 1902 metais, tūlą laiką redagavęs "Vienybę Lietuvninkų", taip pat susizavėjęs marksizmu, 1904 metais kėlė reikalą įsteigti socialistų partiją. O 1905 metų pradžioje su Šliupu savo svajonę įkūnijo.

1905 metais prasidėjus bruzdėjimui Lietuvoje, čia buvo

(Nukelta į 6 psl.)

Checking and Savings

Loans of all kinds

Complete Trust Services

Commercial Banking

Dėl patarnavimo su "ASMENIŠKUMU" naudokitės banku, kur jums skiriamas didžiausias dėmesys!

Visi mūsų patarnavimai -- kaip šios nuotraukos -- turi ką nors bendro: jie jums skiria didžiausią dėmesį -- jūsų finansiniams reikalams, jūsų asmeniniams patogumui. Jie yra paruošti tokiu būdu -- duoti jums norimą iš banko asmeninį dėmesį. Ir čia dar vienas dalykas jums patiks naudojantis mūsų patarnavimu: jūs galite atlikti visus savo banko reikalus vienoje vietoje -- tai yra didelis patogumas! Mes duodame pilno banko ir trusto patarnavimą: čekių sąskaitas, taupymo sąskaitas, asmenines paskolas, išsimokėjimo paskolas, namų pirkimo paskolas, trusto patarnavimus ir bižnui banko patarnavimus. Todėl -- dėl pilno banko patarnavimo su "asmeniškumu" -- aplankykite.

Society NATIONAL BANK
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

A GROWING FINANCIAL FORCE IN CLEVELAND... TOTAL RESOURCES OVER \$400,000,000

VISI DALYVAUKIME TAUTOS VIENYBĖS ŠVENTĖJE!

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

DAINŲ ŠVENTĖ

CHICAGOJE

1961 M. LIEPOS 2 D., 3 VAL. PO PIETŲ

INTERNATIONAL AMPHITHEATRE

43 ir Halsted Streets

BILIETŲ KAINOS:

5, 4, 3, 2 ir 1 dol.

Visos vietos numeruotos.

BILIETAI paštu užsakomi, kartu siunčiant piniginių čekių, šiuo adresu:

LITHUANIAN SONG FESTIVAL
2501 West 69th Street
Chicago 29, Ill.

DALYVAUJA CHORAI IŠ JAV IR KANADOS

East St. Louis pavasarėjant

Paprastas — kalendorinis pavasaris pas mus, East St. Louis, ateina visada laiku, nė kiek nepavėlavęs. Bet toks pavasaris, kaip šiais metais, pasitaiko tik vieną kartą per šimtmetį. Ir netikiu, kad Amerikoje dar rasti koks neišmanėlis Motiejus, kuris nieko nežino-tų apie šimtinį mūsų pa-vasarį.

Pačiame pavasario įsisiū-bavime, gegužės 27 dieną, mūsų miestas švenčia pir-mąją šimtinę nuo įsikūrimo. Tokio reto įvykio proga miesto gyventojai nutarė "šimtmetį" ne gėlėmis iš-puošti, ne vėliavomis ir biz-nieriškais plakatais deko-ruoti, bet per visą gegužės mėnesį gyventojus privers-ti grįžti į senovę: moterims įsakyta dėvėti krenolinas ir minkštas kepuraites su kas-pinėliais po smakru suriš-tas, o vyrai turi užsiauginti barzdas.

East St. Louis gyventojai paklūsnius: moterys jau šlama krenolinose, o vyrai barzdoti. Ir kokių tik tų

barzdų ir barzdelių nėra: rudų, juodų, raudonų. Kiekvienas vis su kitokia.

Jei kas nesilaiko nuosta-tų, tas suimamas, uždaro-mas į kalėjimą, ten išmau-domas šaltam vandenyje ir tik po "tortūrų" paleidžia-mas namo. Taip, žinoma, el-giasi miesto vyriausybė, bet jei kas dėl savo ar sve-timos barzdos papuola į pri-vačias barzdočių rankas, tai pasitaiko ir kitokių nutiki-mų.

Neseniai mums miela pa-vasarį, East St. Louis lietu-viams, gegužės 6 dieną at-vežė iš Chicagos p. Varia-kojienė ir jos studentų an-samblis. Mūsų pasiilgimą švaraus lietuviško žodžio ir skambios dainos jie paten-kino su kaupe. Labai atsi-prašome, kad mes neužjau-sdami jų nuovargio po ilgos kelionės, nenoromis sekėme nusileidžiančią uždangą, o jai nusilaidus dar ilgai plo-jome.

Programai pasi b a i g u s Lietuvos Tautinės Sąjungos

**Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams**

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable
Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS IVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniui ir pečiai šildymas, vonios kamba-rių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimei atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas P r a n o G r i g o n i o priežiūroje.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelau-kit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

NEW SATURDAY HOURS
9:30 to 2:30

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

St. Louis skyriaus pirminin-kas p. Gumbalevičius išreiš-kė gilią padėką p. Variako-jienei ir jos ansambliui už išpildymą programos, o Są-jungos nariams p. Švarcams ir Tiškams už uolų prisidė-jimą parengiant šį kultūri-nį pobūvį.

Po programos sekė ilgas pasilinksminimas r pasivai-šinimas. Visi linksminosi, tik pilstytojai ir kasininkas dažnai prakaitą nuo kaktos brūkė.

Mes East St. Louis lietu-viai progresuojame neabe-jotinai: vieni sušilę ieškome pirkti jau trečio, pigaus, gero ir pelningo namo, kiti įsigijome farmas, treči sta-tome prie ežerų ar bent prie minkštesnio liūno puošnias vilas, o baleto artistė Irena Adomavičiūtė, pad e d a n t East St. Louis Journal red-aktoriui, prabangiose YW CA patalpose suorganizavo klasinio baleto studiją. Stu-diją lanko per 70 amerikie-čių.

— Matote, — sako bale-rina, — aš įsitikinau, kad vien tautinius šokius bemo-kydama, nebepajėgsiu ge-riausiai, savam kraštui pa-tarnauti, nes vyresnėms mano šokėjoms jau mote-rystės sakramantai artėja, o prieauglis į įvairius dar-bus pasuko. G. R.

GERI NAMAI

Didelis 3 šeimų namas, 4 miegamieji, geras sklypas, 3 garažai. Prie pat šv. Jur-gio bažnyčios ir mokyklos. Geram stovyje, geros paja-mos.

Trijų miegamųjų vienos šeimos namas, prie Naujos parapijos.

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 IV 1-6900
MU 1-2154

Korėjoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

cija. Pastarosiomis savaitė-mis tas nepasitenkinimas jau pasireiškė demonstraci-jomis keliuose miestuose.

Armija, kuri anksčiau, ypač per vadinamąsias stu-dentų riaušes, visiškai nesi-kišo į krašto politiką, pra-dėjo reikšti nepasitenkini-mą Chango politiką, ypač prieštaravimu jos norui žy-giuoti į šiaurės Korėją. Dar labiau armija suerzino Chango paskelbtos priemo-nės krašto ūkiui sustiprinti, nes tarp jų buvo numatoma sumažinti kariuomenę 100,000 vyrų.

Karinė junta paskelbė šešių punktų politinę pro-gramą, kurioje pabrėžiamas antikomunistinis nusistaty-mas ir draugystė su JAV ir kitais nekomunistiniais kraštais. Joje žadama stip-rinti kraštą prieš komuniz-mo grėsmę ir ruošti even-tualiam padalintosios Korė-jos suvienijimui.

JAV vyriausybė paskel-bė, kad ji teberemianti nu-verstą premjero Chango re-žimą ir sukilėlių nepripa-žinsianti.

Didįjį kuriozą šioje isto-rijoje sudaro faktas, kad P. Korėjos armija teoretiškai yra Jungtinių Tautų vado-vaujama, o Jungtinių Tautų komandos viršininkas, ki-taip tariant, vyriausias P. Korėjos karinių pajėgų vir-šininkas, yra amerikietis, kuris vadovauja JAV aštun-tajai armijai. Pietų Korėjos armiją apmoko, aprūpina ir "pataria" amerikiečiai: prie kiekvienos jos dalies, nuo viršūnii iki divizijos štabo, yra priskirtas amerikietis patarėjas.

DUONOS ISTORIJA

Šiandien eilinis pilietis ir neįsivaizduoja, kaip žmo-gus galėjo gyventi be duo-nos. Bet priešistoriniais lai-kais žmonės neturėjo su-pratimo apie duoną, jie mai-tinosi mėsa, įgita medžiok-liniu būdu ir laukinių žolių surinktais grūdais. Net vė-liau, kada žmonės pasidarė sėsliais ir pradėjo dirbti žė-mė, iš surinktų grūdų jie mokėjo tik padaryti košę, arba valgydavo išdžiovintus plotkelius.

Taip, kaip mes šiandien suprantame duoną, atrado egiptiečiai prieš keletą tūk-stančių metų.

Žydai, būdami Egipto be-laisvėje, ten išmoko gamini-ti duoną. Taip pat ir pas graikus duona buvo kasdie-ninis valgis, bet pas pasitu-rinčius žmones. Varguome-nė valgė miežių košę, vadi-namą "Maza". Tik penkta-jame amžiuje pr. Kr. balta kvietinė duona pasidarė pla-taus vartojimo dalykas.

Romėnai, kurie dažnai p a m ė g d ž i o d a v o graikams, išmoko iš jų taip pat duo-nos kepimo, gaudami kvie-čius iš Sicilijos ir Egipto. "Panem et circenses" (duo-na ir žaidimai) yra žinomas romėnų šūkis.

Duona vaidindavo tam tikrą simbolinį vaidmenį pas pagonius jungtinių metu.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Šį šeštadienį Vaidilos Teatras stato "Vieno kiemo gyventojus" — 3-jų veiksmų komediją. Vaidinimas įvyksta Slovenian Auditorium.

Su tuo pačiu rašytojo An-tano Rūko veikalų Vaidilos Teatras neseniai buvo išvy-kęs į Chicago. Girdėti, kad turi eilę pakvietimų "Vieno kiemo gyventojus" parody-ti ir kitose lietuvių koloni-jose.

• "Raudono vyno" vaidi-nimą, kurį atliko Detroito meno mėgėjų sambūris, va-dovaujamas Z. Mikšienės, žiūrėjo apie 300 žiūrovų. Vaidinimą rengė Ateities Klubas.

• Ch. A. Vanik, kongreso atstovas ir lietuvių bičiulis, birželio 3 d. dalyvaus lietu-

vių demokratų parengime, įvykstančiam Čiurlionio An-samblio namuose. Pradžią 7 val. vakare.

Baltic Delicat. krautuvė

naujai atremontuota ir iš-dažyta. Turime visokių rū-šių maisto delikatesiškų prekių, be to įvairiausių vaistažolių, kremų ir ode-kolonų.

Primename savo klien-tams, kad specialius tortus ir kitus pyragus pirmos Ko-munijos proga galima užsi-sakyti tik ligi šio penkta-dienio ryto.

Lietuvių Prekybos Namuose

jau galima gauti inž. P. žiūrio fabriko gamybos da-žų. Dažai labai aukštos rū-šies. Taip pat turime trum-pų bangų radijo priimtuvų, tinkančių lietuviškai pro-gramai klausyti. Čia pat gausite naujų lietuviškų plokštelių, dovaninių daly-kų, o be to per mus jūs ga-lite pasiųsti siuntinius į Lietuvą. Mandagus ir grei-tas patarnavimas.

Šešių kamb. vienos šeimos namas

Plytų ir šingelių. Du ga-ražai. Poilsio kambarys. East 185 St., netoli Naujo-sios lietuvių parapijos. Par-duoda savininkas. Šaukti vakarais telef.: IV 1-5290.

Scena iš "Vieno kiemo gyventojai"

PAVASARIO SEZONUI BAIGTI!

VISŲ NUOTAIKOMS
PAKELTI!

1961 M. GEGUŽĖS MĖN. 20 D.

Slovėnų salėje,

6409 St. Clair Ave.

VAIDILOS TEATRAS

stato pirmą kartą Clevelasde smagią A n t a n o R Ū K O
3-jų veiksmų komediją

VIENO KIEMO GYVENTOJUS

Režisierius ir dekoratorius P e t r a s M A Ž E L I S.

P r a d ž i a 7 : 3 0 v a l.

Bilietai kaina 1 - 3 dol. Bilietai iš anksto gaunami pas B. M a c k i a l ą LI 1-7263 ir prieš vaidinimą Slovėnų salės kasoje.

Nuotaikai išlaikyti bus užkandžių ir gėrimų.

Po vaidinimo šokiai. Gros Neolithuanų orkestras.

Visų laukianti

Vaidilos Teatro Administracija

DIRVA

Nr. 57

1961 m. gegužės 17 d.

KAS IR KUR?

• **Lietuvių Moterų Atstovybės** New Yorko klubas ruošia Sekminių šventę, kuri įvyks gegužės 21 d., Festival restorano salėje (pas Steponį), New Yorke.

Bus meninė programa, tradicinės lietuviškos sekminių vaišės ir šokiai. Maloniai kviečiami visi newyorkiečiai gausiai dalyvauti.

• **Bostono Lietuvių Mišrus Choras**, vedamas kompozatoriaus J. Gaidelio, savo antrojo metinio koncerto metu, kuris bus gegužės 28 d., 2 val. South Boston High School salėje, su soliste D. Mongirdaite ir Mergaičių Trijo, atliks ištisai naują programą.

Choro repertuaro pirmoje dalyje liaudies ir originalios dainos, kurios bus išpildomos Dainų šventėje, Chicagoje. Antroje dalyje — pirmą kartą lietuvių kalba bus atlikta Johanno Strausso valsai: 1. Vienos gyvenimas, 2. Vienos miško pasaka, 3. Menininko gyvenimas, 4. Mėlynasis Dunojus, 5. Vynas, moterys ir dainos.

• **Dr. P. Kusa** po ilgesnės ligos buvo pasveikęs, bet šiomis dienomis vėl paguldytas Port Jefferson ligoninėn, Long Island, N. Y., kur jį aplankė kolegos dr. P. Avizionis, dr. V. Kanauka ir kiti.

• **Algis Reventas**, chemikas, newyorkiečių Reventų sūnus, iš Loemunster, Mass., tarnybiniu pakėlimo pakviestas dirbti į Jersey City, N. J.

Reventai, buvę aktyvūs New Yorko akademinio jau-

nimo veikėjai patenkinti, kad vėl galės įsijungti į lietuvišką darbą. Jie augina du sūnus: Juozą ir Tomą.

• **V. Kizlaitis**, Dirvos talkininkas užsakė Dirvą naujai iš Lenkijos į JAV atvykusiam Br. Agurkiui.

TORONTO

Lietuvių kapinių tarybos koncertas, skirtas 1941 metų Lietuvos sukilimui prisiminti, buvo suruoštas Eaton auditorijoje gegužės 13 d. Programą išpildė sopranas Danutė Stankaitytė, tenoras Stasys Baranauskas, bosas Jonas Vaznelis ir akomponiatorius Aleksandras Kučiūnas.

SLA 236 kuopos susirinkimas įvyko Lietuvių Namuose gegužės 14 d. J. Strazdas, kuris neperseinausiai lankėsi Vakarų Europoje, padarė įdomų pranešimą iš kelionėje patirtų savo įspūdžių. Be to nutarta SLA gyvavimo 75 deimantinę sukaktį paminėti atskiru parengimu gegužės 27 d.

Mečys Abromaitis, aktyvus lietuvių tautinių organizacijų veikėjas, jau kuris laikas serga namuose ir yra dr. J. Urbaičio priežiūroje. Kaip tenka patirti, ligonio sveikatos stovis pastaruoju metu yra žymiai pagerėjęs.

"Alkos" statybos bendrovė, kuri prieš keletą metų įsisteigė ir pradėjo darbą, šiuo metu jau siekia milijoninės apyvartos. Bendrovei nuo jos įsisteigimo vadovauja ilgametį patyrimą turįs P. Augustinavičius.

Omahos miesto auditorijoje gegužės 2 - 7 d. įvyko "Home Furnishings Exposition and World Trade Fair", kurioje skaučių ir ateitininkų pastangomis buvo surengtas turtingas lietuvių tautodailės bei kitokių lietuviškų eksponatų skyrius. Nuotraukoje parodos rengėjos savo skyriuje. Iš kairės sėdi: L. Povilaitytė -- skaučių tuntininkė, G. Reškevičienė, V. Drukeinytė ir Z. Lašaitytė. Stovi: A. Burzdžiūtė -- ateitininkų būrelio globėja, V. Ribokaitė, V. Mockutė, R. Micutaitė, L. Kvedaraitė, L. Antanienė, I. Lileikienė.

Maža dalis lietuvių tautodailės skyriaus Omahos parodoje. K. L. Musteikio nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Tėvų Komiteto susirinkimas

Č. A. L. M. Tėvų komitetas, susitaręs su mokyklos vadovybe, šaukia visuotinį tėvų susirinkimą 1961 m. gegužės 21 d., 1:30 val. p. p. (sekmadienį), Jaunimo Centre, 203-me kambaryje. Maloniai kviečiame tėvus ir mokytojus ko gausiausiai šiam svarbiame, metiniame mokyklos susirinkime atsilankyti.

Visuotinio Tėvų susirinkimo dienotvarkė: prezidiumo rinkimas, mokyklos vadovybės pranešimas, tėvų komiteto pranešimas, mokyklos išdo apyskaitos ir 1961-62 mokslo metų sąmatos pateikimas, vadovėlių leidimo komisijos pranešimas, kontrolės komisijos pranešimas, diskusijos dėl pranešimų, jų tvirtinimas ir 1961-62 mokslo metų sąmatos tvirtinimas, tėvų komiteto rinkimas, kontrolės komisijos rinkimas, klausimai ir sumanymai.

Nauja lietuviška šeima

Sportininkas Vilius Baziliauskas ir Danutė Marcinkutė susituokė gegužės 13 dieną Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, Chicagoje. Iškilmingas mišias aukojo ir sutuoktinių apeigas

atliko jaunosios dėdė kun. Z. Gelažius, St. Louis, šv. Juozapo lietuvių parapijos klebonas.

Iškilmingų pamaldų metu giedojo operos solistas Algirdas Brazis. Vestuvių puotą savo namuose suruošė jaunosios mamytė. Puotoje dalyvavo tik artimiausi jaunavedžių giminės, kurių buvo per 60. Įteikta jaunavedžiams gražių dovanų, gauta daug sveikinimų telegramais bei laiškais. Sveikinimų gauta net iš Lietuvos. Vaisių metu pasakyta gražių kalbų, pareikšta gražiausių linkėjimų.

Jaunavedžiai nors ir tremtyje užaugę, svetimose mokyklose mokslus išėję, bet išliko tikrais lietuviais patriotais. Garbė jų tėveliams, kad sugebėjo išauginti juos pasididžiavimo vertais lietuviais.

Jau navedžiai povestuvienei kelionei išvyko į New Orlean.

• **Atsiųsta paminėti** Bernardo Brazdžionio Vidudienio sodai. Poezijos rinkinys. 128 psl. Viršelį ir aplanką piešė dail. Telesforas Valius. Išleido "Lietuvių Dienos", 4364 Sunset Blvd., Los Angeles 29, California, 1961 m. Kaina \$4.00.

BOSTON

Metinis Baltų Sąjungos susirinkimas

Gegužės 21 d., 3 val. po pietų, International Instituto patalpose (190 Beason St.) kviečiamas visuotinas Baltų Sąjungos Bostono skyriaus narių susirinkimas.

Po susirinkimo bus meninė dalis. Be to bus rodomi spalvuoti paveikslai iš latvių ir lietuvių meno parodų Amerikoje.

Visus narius ir švečius kviečiame gausiai dalyvauti.

Rūbų vajus

Bostono Balfo 17-tas skyrius skelbia rūbų vajų nuo š. m. gegužės 10 dienos iki birželio 15 dienos.

Rūbus ir avalinę prašom nešti šv. Petro Lietuvių parapijos salėn, esančią po bažnyčia.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Br. Agurkis, prieky antras iš kairės, neseniai iš Lenkijos atvykęs į Ameriką ir apsigyvenęs Edwardsville, P., tarp Slynakiemio kaimo jaunimo, balandžio 6 d. susirinkusio išleisti į JAV.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMO, ĮVYKSTANČIO CHICAGOJE, DARBŲ PROGRAMA

ŠEŠTADIENIS, GEGUŽĖS mėn. 27 d.

11 — 1 val. — Registracija.

1 — 2:30 val. — Iškilmingas seimo posėdis:

a) Seimo atidarymas, himnai, mirusiųjų pagerbimas — Chicago's Skyriaus Pirmininkas — Antanas Janukaitis;

b) Sąjungos Pirmininko žodis — Eugenijus Bartkus;

c) Tautinė idėja lietuvių visuomenėje — Jonas Jurkūnas;

d) L. N. Talkos Pirmininko žodis — Vincas Rastenis;

e) Sveikinimai;

f) Seimo prezidiumo sudarymas.

2:30 — 4 val. — Darbo posėdis:

a) Seimo komisijų sudarymas;

b) Sąjungos Pirmininko pranešimas;

c) Revizijos Komisijos pranešimas;

d) Diskusijos dėl pranešimų.

4:15 — 5:45 val. — Darbo posėdis:

a) ALTo reikalais pranešimas — Teodoras Blinstrubas;

b) BALFo reikalais pranešimas — Albinas Trečiokas;

c) Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės pranešimas — Dr. Bronius Nemickas;

d) Diskusijos dėl pranešimų.

6 — 7:30 val. — L. S. T. Korp! Neo-Lithuania ruošiamas literatūros vakaras.

7:30 val. — Bankietas;

7:30 Rinkimosi laikas;

8 Vakarienė.

SEKMADIENIS, GEGUŽĖS mėn. 28 d.

9 val. — Komisijų posėdžiai.

10 val. — Pamaldos — Tėvų Jėzuitų koplyčioje, 5620 So. Claremont Ave.

10:45 val. — Vainiko padėjimas prie žuvusiųjų paminklo (prie Jaunimo namų) ir šv. Kazimiero kapinėse mirusiųjų Sąjungos narių pagerbimas.

1 — 3 val. — Darbo posėdis:

a) Ateities veiklos gairės — Antanas Senikas;

b) Diskusijos

c) Skyrių veikla ir jos pagyvinimas — Kazys Pocius;

d) Skyrių atstovų pranešimai ir diskusijos.

3:15 — 5 val. — Darbo posėdis:

a) Mandatų komisijos pranešimas;

b) Nominacijų komisijos pranešimas;

c) Rinkimai:

1. Sąjungos Pirmininko ir Valdybos,

2. Revizijos Komisijos,

3. Tarybos;

d) Rezoliucijų ir sveikinimų komisijos pranešimas;

e) Klausimai ir sumanymai;

f) Seimo uždarymas.

Tuo po Tautinės Sąjungos Seimo uždarymo ten pat įvyks Vilties Draugijos narių susirinkimas.

Z. ARLAUSKAITĖ-MIKŠIENĖ, Detroito Dramos Mėgėjų Sambūrio vadovė-režisorė, viena pirmųjų lietuviško teatro kūrėjų prieš D. karą, svečiuos tarp scenos mylėtojų Clevelande. Nuotraukoje iš kairės: P. Maželis, O. Mikulskienė, I. Gatautis, Z. Arlauskaitė-Mikšienė, Alf. Mikulskis ir Vl. Brazulius.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Mūsų mielam prieteliui

JONUI MAŽONIUI

mirus, jo žmonai KARIN nuoširdžią užuojautą reiškia

Aldona ir Stepas Mackevičiai